

DOI: 10.30840/2413-7065.2(87).2023.283303

ПРОБЛЕМИ ІДЕНТИЧНОСТІ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ ТА У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

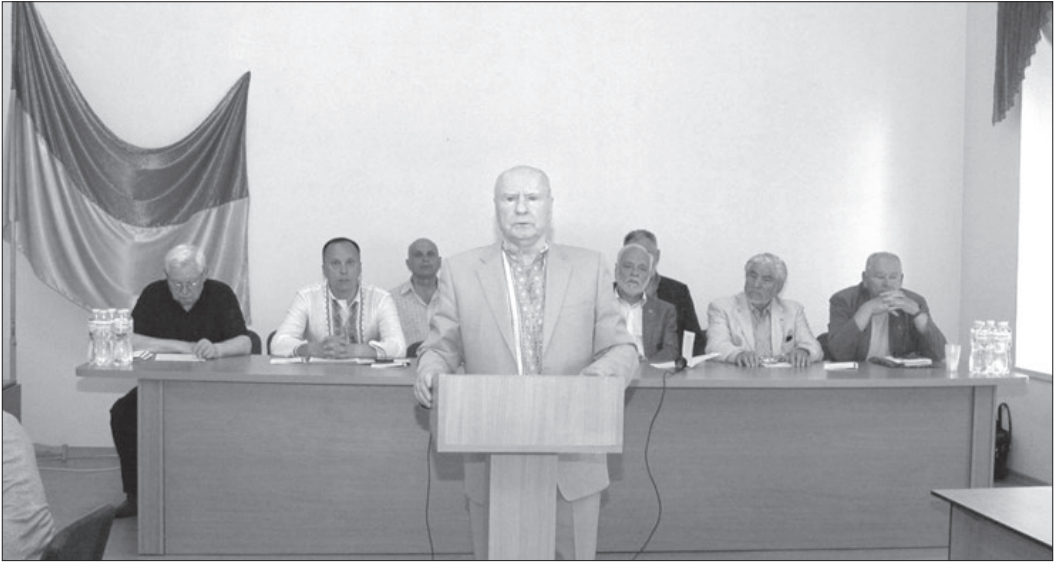
25 травня 2023 р. у м. Києві, у приміщенні Науково-дослідного інституту українознавства МОН України (далі – НДІУ), вул. Ісаакяна, 18, відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми ідентичності культурної спадщини України в умовах російсько-української війни та у повоєнний період» (формат проведення – офлайн та онлайн). Науковці, освітяни та представники громадянського суспільства України обговорили низку актуальних проблем, які постали перед українським соціумом під час повномасштабної російсько-української війни, а саме ідентифікація культурно-мистецьких надбань, які допомагають утвердженню національної ідентичності.

Попри всі труднощі, пов'язані прямо й опосередковано з російсько-українською війною, з дотриманням усіх

рекомендацій МОН України науковий форум розпочав свою роботу. Його відкрив директор НДІУ Василь Чернець та надав слово для відеопривітань керівникам зарубіжних філій Інституту. Привітання з Ірландії, Швеції, Німеччини, США, Латвії підтверджували, що ці представництва активно пропагують за кордоном українознавство, українську культуру та українську ідентичність, цим самим створюють підтримку світової громадськості у боротьбі України проти російських агресорів.

У вступному слові В. Чернець відзначив, що привітання із закордону свідчать, що українська діаспора активно допомагає вистояти та протидіяти навалі рашистів. Також він наголосив: «Для мене важлива не етнічна ідентифікація. Я син «репаних» українців – Гната і Мокрини. Для мене в сучасних умовах навіть не

Виступає Василь Чернець

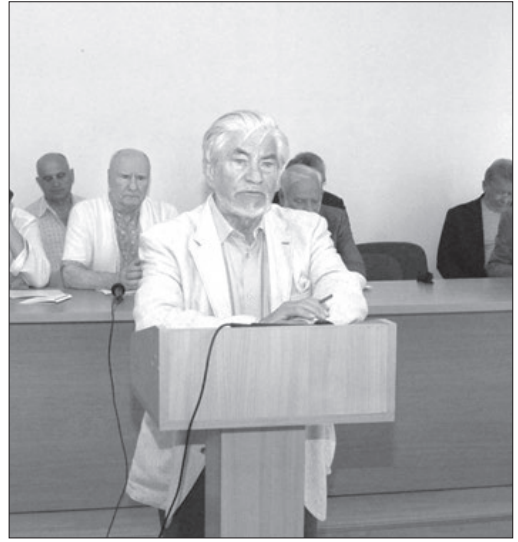
важливо, яка кров тече в моїх венах, які я маю гени: кельтів чи індусів, антів чи норманів. Для мене зараз найголовніше національна ідентичність, оскільки вона гуртує українців у потужну націю. Ми маємо свою державу. Ми маємо свою мову, яка вивчається сьогодні у всьому світі і навіть в окопах. Ми маємо свою віру. Отже, у нас є всі підстави заявити всьому світові: сформувалася мужня, непереможна, мудра і працелюбна українська нація. А кожна нація, як і сім'я, має свою спадщину, даровану Богом і попередніми поколіннями. «Старший брат» агресор століттями безсоромно крав її в українського народу. Крадійство – це генетична риса нашого сусіда. Ось такий приклад: у 1890 році з Японії привезли в росію подарунок – статуетку мудреця Фукуруми. Оскільки він був багатодітним, то його дітлахи зберігалися всередині статуетки. Це суто японська ідея. І що ви думаєте, в росії незабаром з'являється «матрьошка», яка і нині продається в усьому світі як російська лялька. Впродовж віків у

них нічого не було свого: академія наук німецька, Ломоносов вчився в Києві, в «Могилянці», а потім у Європі, архітектори були італійські і т. д. Ми тепер маємо все зробити, аби визволити свою спадщину з російського полону.

Ця конференція має незвичайний формат – вона триватиме п'ять місяців. За цей час вчені напрацюють головні напрямки досліджень, будуть створені спеціальні експертні комісії з літератури, музики та образотворчого мистецтва, до складу яких увійдуть найвідоміші вчені та експерти. Це дуже складна робота. На підставі їхніх досліджень і експертних висновків ми проведемо спеціальні окремі пленарні засідання з літератури, музичного і образотворчого мистецтва, на яких затвердимо рішення експертних рад і направимо їх до Офісу Президента, Верховної Ради, Уряду та ЮНЕСКО, аби, нарешті, поставити крапку в справі визволення нашої історичної спадщини. Я сподіваюся, що наукова спільнота підтримає цю ідею».

Микола Жулинський

Павло Мовчан

Потім офіційні гості конференції розпочали обговорення концептуалізації дискурсу щодо проблем ідентичності та збереження культурної спадщини України в умовах російської агресії.

Першим виступив академік Національної академії наук України, доктор філологічних наук, радник директора Інституту літератури імені Тараса Шевченка НАН України Микола Жулинський. У своїй доповіді Микола Григорович, зокрема, відзначив: «У 1992 р. я працював віце-прем'єр-міністром та ініціював створення комісії з повернення в Україну культурних цінностей. Ця важлива робота ґрунтувалася на концепції ЮНЕСКО щодо повернення культурної спадщини. 14.02.1992 р. уповноваженими колишніх радянських республік була підписана угода про повернення культурних цінностей. Проте державна дума росії вже 20.05.92 денонсувала цю угоду. Загалом повернення культурних цінностей є дуже важливим процесом, особливо в умовах російсько-української війни. В Конституції України зафіксовано, що

держава забезпечує повернення культурних цінностей. НАН України ініціювала створення робочої групи з цього питання. Нам треба мати реєстр культурно-мистецьких пам'яток, які були пошкоджені, втрачені чи вкрадені окупантами під час широкомасштабної агресії».

Лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, голова Всеукраїнського товариства «Просвіта» Павло Мовчан відзначив, що НДІУ замислювався як координатор україноцентричної діяльності в Україні та поза її межами, проте внаслідок об'єктивних та суб'єктивних причин цього не сталося. «Вам, Василю Гнатовичу, випала ця важка ноша: перетворити Інститут у справжній центр, який сформує україноцентричну ідеологію Української держави», – наголосив Павло Михайлович.

Доктор філософських наук, професор, дійсний член Національної академії мистецтв України, заслужений діяч мистецтв України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, перший віце-президент Національної академії

мистецтв України Валерій Бітаєв акцентував на важливості співпраці Інституту з Академією: «Нам треба єднати зусилля для успішного розвитку культури і мистецтв. Ми маємо ціль і маємо поважний науковий потенціал. Науковці Академії й Науково-дослідного інституту українознавства мають реалізувати низку проєктів, у т. ч. передбачених цією конференцією, щоб захистити культурну спадщину України від окупантів».

Доктор філософії, професор, член-кореспондент Національної академії мистецтв України, ректор Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського Максим Тимошенко попросив учасників вшанувати хвилиною мовчання загиблих співробітників Академії. Також Максим Олегович наголосив, що питання захисту імені великого українського композитора Петра Чайковського стало для трудового колективу Академії справою честі, оскільки його мистецько-культурна спадщина, як і сама особистість митця, є важливою складовою української етнопонаціональної культури.

Максим Тимошенко

Український філософ, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, доктор філософських наук, професор Василь Кущерець відзначив, що такі наукові форуми є дуже важливими для українізації гуманітарного простору України: «Колись ми говорили – пробудимо дух української нації. А тепер стверджуємо – посилимо дух вже сформованої української нації. Активна співпраця Товариства «Знання» і НДІУ допомагає збереженню культурної спадщини України та наближає перемогу українців над ворогом».

Директор-засновник музею «Становлення української нації» Валерій Галан відзначив, що російські імперіалісти постійно крали українську історію, культуру, традиції, тим самим посилюючи свою імперію на крові, і наголосив, що в умовах війни українці отримали реальний шанс не тільки перемогти ворога, а й повернути все те, що було пограбоване ним за століття панування.

Перший заступник міністра Міністерства культури та інформаційної політики України, доктор філософії Ростислав Карандеев повідомив, що був присутній на важливій урядовій нараді з приводу повернення українських наративів на деокуповані території. «На землях, які звільнені зараз і які будуть вичищені від окупантів у майбутньому, треба проводити системну і комплексну українізацію», – наголосив Ростислав Володимирович.

Директор бібліотечної мережі м. Маріуполя Вікторія Лісогор подякувала В. Чернецю за активне сприяння у поповненні бібліотечного фонду маріупольських бібліотек працями вчених-українознавців. Також Вікторія Олександрівна відзначила, що рашисти

цілеспрямовано знищують культурну спадщину України в Маріуполі: з 15 бібліотек залишилося тільки чотири, майже всі україномовні книжки знищені, а пам'ятки, які не відповідають імперській ідеології, безжалюно руйнуються.

Дійсний член Національної академії педагогічних наук України, доктор психологічних наук, професор, директор Інституту проблем виховання НАПН України, заслужений діяч науки і техніки України Іван Бех у виступі акцентував увагу на тому, як страшні події російсько-української війни впливають на Україну і українців: «Війна розкидала багатьох українців по світах. Там наші діти, наша молодь, які мають знати і знають, що вони українці. Вже багато років Україна перебуває у центрі тектонічних геополітичних і геостратегічних змін. Видатні інтелектуали у всьому світі досліджують ці події та дійшли спільної думки, що українська нація стала реальністю. В умовах російсько-української війни національно-патріотичне виховання українських громадян загалом і молоді зокрема має стати пріоритетом державної системної політики. Під час повномасштабної агресії російських загарбників у суспільстві виник стан національної спорідненості, який консолідує українську націю та наближає її до перемоги. Українські громадяни прагнуть до національної єдності. Воїни Сил оборони України знають, що вони воюють за Батьківщину, за родину, рідну землю та Українську Державу. Тому кожен українець може сказати словами Павла Тичини: «Я єсть народ, якого Правди сила ніким звойована ще не була. Яка біда мене, яка чума косила! – а сила знову розцвіла». Слава Україні! Героям слава!».

Стів Клаймен

У конференції взяли участь митці зі США і Канади. Так, американський журналіст Стів Клаймен подякував за запрошення та наголосив, що пересічні американські громадяни ще дуже мало знають про Україну, тому українцям варто посилити інформування американського суспільства про українську культуру та щодо злочинів, які вчиняють російські агресори в Україні. Водночас треба дбати про збереження не лише культурної спадщини, а й архівних матеріалів від знищення агресором, оскільки вони є дуже важливими для збереження української ідентичності.

Канадський режисер Грегорі Гранден у виступі акцентував увагу, що Канада не така велика, як США, але дуже прихильно ставиться до України і допомагає у звичайній боротьбі українського народу.

У свою чергу Василь Чернець зазначив, що його родичі колись емігрували до Канади і своєю важкою працею сприяли економічному становленню цієї потужної демократії, яка зараз допомагає Україні.

Олена Маркова

Опісля відбулися виступи українських вчених, освітян та педагогів, які висвітлили різні аспекти проблеми ідентичності культурної спадщини України в умовах російсько-української війни та у повоєнний період.

Доктор мистецтвознавства, професор, заслужений діяч культури України, завідувач кафедри теоретичної і прикладної культурології Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової О. Маркова у виступі «Національні виміри культурного-мистецького надбання Одеси – поліетнічного центру Півдня України» зосередила увагу учасників конференції на важливості цього чарівного міста в українських культурних процесах та його вагомому внеску у творення культурної спадщини України: «Одеса – це велике поліетнічне та полікультурне місто. У радянську добу все і всіх намагалися уніфікувати й спростити. Одесу створювали як протидію османській загрозі й агресії та плацдарм для захоплення Константинополя (Царгорода) і чорноморських проток. Одеса на довгий час стала притулком

для багатьох, хто втікав від релігійних і національних переслідувань. Багато хто з вас чув про Велику та Малу Арнаутські вулиці в Одесі, але мало хто знає, що арнаути – це православні албанці, які змушені були покинути рідну землю у пошуках кращої долі. Це ж саме стосується і греків, вірмен, сербів, болгар та інших поневолених османами народів. Зрештою, імперський задум не спрацював, й Одеса не стала військово-морською базою імперців, як, наприклад, Севастополь у Криму. Навпаки, завдячуючи приватній ініціативі, вона стала успішним торговельно-промисловим центром і культурною перлиною імперії. Саме в Одесі було створено першу консерваторію у російській державі. Навколо цього визначного культурно-мистецького закладу сформувалася ціла плеяда визначних постатей».

Завершуючи виступ, О. Маркова відзначила: «Ми маємо писати наукові праці, пропагувати ці постаті та їхній вагомий внесок в українську культуру. Зберігаючи пам'ять про усіх культурно-мистецьких діячів, які жили і сформувалися як особистості й творили в Україні протягом багатьох століть, ми не лише пам'ятаємо цих подвижників, але маємо повне право залучати їхні набутки до культурної спадщини України, тим самим утверджуючи європейський і світовий рівень української культури».

Doctor of Business Administration, DBA candidate, Brunch Director, Research Institute of Ukrainian Studies Kateryna Muqedi (Miami, Florida, USA) виголосила доповідь «Preservation, cultivation and dissemination of culture and traditions among temporary displaced persons abroad». К. Муккеді, зокрема, наголосила, що збереження української ідентичності

серед тимчасово переміщених осіб за межами України набуває важливого значення. «Розуміючи це важливе завдання, колектив філії НДІУ в місті Майамі, штат Флорида, активно сприяє українцям, які з різних обставин, у тому числі й російсько-української війни, виїхали за межі Батьківщини, та виступає координаційним центром задля посилення зусиль української громади. Наше першочергове завдання – створити Українській дім у Майамі. Наразі такі функції тимчасово виконує Церква Святого Миколая. Навколо неї гуртуються небайдужі українці, які організують для дітей діаспори й біженців різноманітні культурно-мистецькі заходи, уроки вивчення української мови тощо. Українська культура та українська мова – це найдорожчий скарб, який у нас є. За 13 років перебування за межами України я це зрозуміла на власному практичному досвіді», – відзначила пані Катерина.

Автор бренду Glow Art, дипломант Книги рекордів України, Посол миру Т. Протчева представила свій проект «TIME for UKRAINE». Розповідаючи про особливості власного культурно-мистецького задуму, Тетяна Іванівна наголосила, що наразі на хвилі зацікавленості у світі Україною й українцями є нагода привернути увагу й до багатоманітної української культури загалом та її інноваційних проявів зокрема. У свою чергу вона намагається творчо поєднати традиційну культуру українського народу з сучасністю. Наприклад, це малюнки-витинанки, які світяться у темряві, листівки з QR кодом, діджитал-розмальовки тощо. Загалом, підсумувала виступаюча, актуалізація української культури та залучення для її просування у світі сучасних технологій допоможе

Україні вистояти і перемогти агресора, а в подальшому успішно розвиватися як європейська демократія.

Професор Академії мистецтв імені П. Чубинського, композитор, культуролог, народний артист України К. Стеценко у доповіді «Вступ до аналізу і етногенези скрипкових творів Петра Чайковського» проаналізував особливості творчої майстерні видатного композитора. Аналізуючи музичні напрацювання маестро, Кирил Вадимович наголосив, що, створюючи свої геніальні мистецькі твори, Петро Ілліч надихався багатющим українським фольклором, тому українці мають повне право залучати його доробок і особистість до культурної спадщини України: «Вважаю, що треба розділяти політичну й культурно-мистецьку складову щодо належності П. Чайковського до української культури. Я погоджуюся зі слушною думкою авторитетних вчених, що не можна поспіхом відмовлятися від багатьох митців, які активно долучилися до творення української культури, бо тим самим українці прирікають себе на меншовартісність. Слухаючи у дитинстві виконання студентами мого батька музичних композицій П. Чайковського, я не сприймав цю мелодіку, оскільки вона мені була чужа. Проте вже у зрілому віці, познайомившись з мелодикою українських народних дум, чумацьких пісень, народних плачів, я докорінно переглянув своє ставлення до П. Чайковського. Тепер я вважаю, що українці мають повне право долучити П. Чайковського до української культури».

В. Бондарчук у виступі «Національна музична академія України у процесах збереження музичної культурної спадщини» охарактеризував головні здобутки працівників Академії на ниві

українського музикознавства. «Важливість цієї наукової конференції полягає в тому, що вона сприяє розвитку української культури, визнанню її важливості як для України, так і для Європи та усього світу. Процеси культуротворення наразі характеризуються глобалізацією та взаємопроникненням. Культурний фронт – це єднання провідних культурних митців світу з Україною. Проблеми ідентичності культурно-мистецької спадщини України зараз актуалізуються і набувають поважного значення. Зокрема, навколо Академії та присутності у її назві прізвища геніального композитора П. Чайковського розпочалася дискусія. Трудовий колектив Академії провів низку зборів, за результатами яких ухвалили рішення залишити прізвище П. Чайковського в назві навчального закладу. У свою чергу відомі діячі культури і мистецтв Європи й світу підтримали це рішення, оскільки аргументовано вважають, що Петро Ілліч є невід’ємною частиною українського гуманітарного простору. Російсько-українська війна завершиться перемогою України, а Українська держава має стати рівноправним партнером для провідних країн світу й відкритою для взаємовигідної співпраці», – зазначив виступаючий.

Митрополит Борис у виступі, зокрема, наголосив: «Україна протягом всієї своєї історії ніколи не забувала Бога та йшла до Бога. Почесний Патріарх Православної Церкви України Філарет доклав чималих зусиль для розвитку українського православ’я, активно сприяв, щоби українці говорили з Богом рідною мовою та оберігали правікові традиції українського народу». По закінченні промови Митрополит Борис подарував НДІУ ікону Вишгородської Богоматері

Ірина Халявка

та благословив В. Чернеця і колектив Інституту на проведення конференції.

Доктор медичних наук І. Халявка виголосила доповідь «Друге життя Юрія П’ядика», в якій охарактеризувала життєвий і творчий доробок вченого-літературознавця. «Головною справою життя для дослідника, – відзначила Ірина Георгіївна, – стало опрацювання ним величезної кількості творів. Він перечитав і опрацював одну тисячу шістсот літературних джерел. На його думку, всі ці книги – це не будівля, це лише підмурівок, на якому згодом буде збудована потужна літературна споруда. Якщо художні книги читають, значить вони соціально необхідні, значить вони формують громадянську свідомість українців». Даруючи науковій бібліотеці НДІУ десяти томне видання літературознавчого доробку Ю. П’ядика «Українська поезія кінця XIX – середини XX ст.: бібліографія. Антологія. Укладач: Ю. В. П’ядик, упорядники-редактори: І. Г. П’ядик-Халявка, Н. Г. Дашкіна. Київ, 2010. В 10 т.», І. Халявка наголосила, що це підсумок 35-річної наукової діяльності нетомного дослідника.

О. Позній у виступі «Трансформація ставлення до історичних діячів на тлі «рашистської» агресії як маркер зміцнення української ідентичності» проаналізував особливі зміни уявлень про тих чи інших діячів в українському соціумі в умовах російсько-української війни. На думку виступаючого, росіяни намагаються все привласнити собі, нехтуючи при цьому аргументацією та доказовою базою, але для українців такий імперський підхід не підходить. У зв'язку з цим Олександр Володимирович наголосив: «Українським дослідникам треба напрацювати критерії оцінювання належності діячів тієї чи іншої культури. Одним із них може бути етнічне походження, перебування в Україні, зацікавлення українською культурою тощо. У свою чергу країна-агресор активно експлуатує історичну тематику на свою користь. Дискусія в суспільстві щодо належності до української чи російської культури М. Гоголя, П. Чайковського та інших митців вкотре засвідчила актуальність цієї проблеми. Українці не повинні відмовлятися від власного культурного спадку. Тому фаховим вченим треба продовжувати аналізувати цю проблематику».

Head of Branch of Research Institute of Ukrainian Studies in Chicago Illinois, Chicago, USA, О. Вайсман-Сахнік у доповіді «Preserving, restoring, returning, and protecting the cultural heritage of Ukraine» осмислила нагальні аспекти цієї актуальної проблеми: «Російсько-українська війна стала величезним випробуванням для українців в Україні та за її межами, але після 24.02.2022 р. вона опинилася в центрі уваги усієї світової спільноти. Наше майбутнє – це діти, саме вони будуть будувати нове життя. Нам треба передавати їм свої особисті знання і

долучати до культурних надбань українського народу та формувати у них патріотизм і любов до України».

Завідувач відділу українознавства КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти» В. Лазаренко виголосив доповідь «Формування національної ідентичності в освітній галузі під час російсько-української війни 2014–2023 рр.». Володимир Іванович підкреслив, що в умовах війни національна освіта набуває величезного значення, оскільки треба виховати національно свідоме молоде покоління, яке буде захищати і розбудовувати Українську державу: «Ми повинні дбати не лише про нагальні сучасні проблеми, а й про майбутнє. Українська освіта має очиститися від залишків тоталітарного минулого. У нас в Академії 23 травня 2023 р. відзначався День Героя. Один із виступаючих озвучив таку інформацію, що наразі в Україні зафіксовано близько 60 тис. українських дітей-сиріт, рідні яких загинули, захищаючи Батьківщину від рашистів. Ці діти мають отримати якісну освіту та конкретну допомогу від Української держави. Зараз у польських школах дітям українських біженців упереджено

Володимир Лазаренко

розповідають про «Волинську різанину». Що закарбується у головах цих школярів? Що українці кровожерливі різуні? У той час у Києві, в Інституті модернізації змісту освіти, всіляко пропагують гендерні принципи (толерантне ставлення до ЛГБТ-спільноти, трансвеститів тощо), забуваючи про нагальні засади української родини. Українська освіта має всіляко пропагувати в першу чергу не терпимість і толерантність, а волелюбність, гідність, честь, шляхетність, пасіонарність українців. Саме завдяки цим принципам українці зберегли самобутність, творять національну ідентичність та перемагають рашистів».

Народний майстер, автор та ілюстратор книжок, популяризатор народного мистецтва, зокрема самчиківського розпису, художниця, арт-волонтер Центру дитячої та юнацької творчості Деснянського району О. Машевська в доповіді «Самчиківський розпис – важлива складова української культури» проаналізувала характерні риси цього самобутнього народного мистецтва. «Це унікальне мистецьке явище виникло у селі Самчики на Хмельниччині. Наразі у ньому мешкають і працюють чотири майстри,

Ольга Машевська

найстаршому з них майже 84 роки. У мене зараз є 54 учні, які успішно засвоюють це мистецтво. У свою чергу я в Центрі дитячої та юнацької творчості Деснянського району міста Києва всіляко популяризирую цей самобутній розпис, а оскільки його філософія – любов до життя, радість, щастя, кохання, то він завойовує серця багатьох поціновувачів. Після 24 лютого 2022 р. я почала працювати вдвічі більше. Наразі я поширюю самчиківський розпис в Україні і по всьому світові», – наголосила Ольга Михайлівна.

Директор Благодійного фонду «Ніжен» М. Шкурко у виступі «Україноцентризм як засіб відродження нації» охарактеризував головні засади цього концепту. На думку Миколи Пантелійовича, Україна має остаточно позбутися імперських і тоталітарних рудиментів та розбудувати Українську державу й українську націю на засадах україноцентризму.

Кандидат філологічних наук, викладач кафедри мовної підготовки Національного медичного університету імені О. О. Богомольця, старший науковий співробітник відділу історико-правових і теоретико-методологічних проблем українознавства НДІУ А. Божук виголосив доповідь «Місце поховання Степана Руданського як чинник формування ідентичності української громади Ялти». Так, Антон Олександрович відзначив, що успішна практика меморіалізації пам'яті про видатних українців допомагає творити засади української національної ідентичності.

Доктор філософських наук, професор, провідний науковий співробітник відділу української етнології НДІУ Г. Лозко оприлюднила виступ «Український ідеал духовної ідентичності в ордені Бога Сонця (період від

Галина Лозко

німецько-радянської до російсько-української воєн)». Галина Сергіївна звернула увагу, що в умовах російсько-української війни для згуртування українців задля перемоги над рашистами духовна ідентичність набуває вагомого значення.

Під час конференції відбулися нагородження. Перший віце-президент Національної академії мистецтв України Валерій Бітаєв нагородив директора НДІУ Василя Чернеця Золотою медаллю Національної академії мистецтв України за багаторічний внесок у справу розвитку мистецької науки і освіти, а також Ольгу Машевську, народну майстриню України, художницю, викладача, керівницю студії «Мальовничий коктейль» та популяризаторку унікальної техніки – самчиківського розпису, і Юліану Шинкарик, наукового співробітника відділу української філології НДІУ, Почесними грамотами Національної академії мистецтв України. Василь Чернець вручив подяку Ірині Покропивній, вчительці трудового навчання та образотворчого мистецтва ОЗО «Богуславський ліцей № 2», за вагомий внесок у розвиток культурно-мистецької спадщини України.

Під час роботи конференції відбувалася презентація виставки авторських робіт І. Покропивної «Чарівний світ ляльки: від минулого до сьогодення» та виставки самчиківського розпису О. Машевської «З Україною у серці». НДІУ взяв під свою опіку популяризацію унікальних колекцій майстринь. Виставки викликали неабиякий інтерес учасників конференції.

За результатами роботи Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми ідентичності культурної спадщини України в умовах російсько-української війни та у повоєнний період» одногослоно ухвалено резолюцію, проголошену завідувачем відділу культурології НДІУ Володимиром Ятченком, в якій визначено основні напрямки подальшої роботи конференції та затверджено керівників експертних груп, а також графік пленарних засідань за окремими жанрами мистецтв.

Доктор філософських наук, професор, заступник директора НДІУ М. Стадник подякував учасникам конференції за успішну роботу та побажав подальшої праці в ім'я перемоги України над ворогом.

Науковий співробітник відділу інформаційного забезпечення та наукових комунікацій НДІУ Олександр Сцібан здійснив фотофіксацію наукового форуму.

Юрій ФІГУРНИЙ

orcid.org/0000-0002-6463-0920

кандидат історичних наук, завідувач відділу української етнології НДІУ

Ольга ШАКУРОВА

orcid.org/0000-0001-9842-2997

кандидат історичних наук, старший науковий співробітник відділу української етнології НДІУ